

Foto: Fairtrade / Sean Hawkey

MVĮ tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojų ir prekyautojų įsipareigojimais

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

taikoma labai mažiems, mažiems, vidutiniams ir dideliems prekyautojams arba veiklos vykdytojams

paskutinis atnaujinimas: 16.4.2026

Šiose gairėse pateikiama trumpa apžvalga apie įsipareigojimus, taikomus MVĮ, veikiančioms kaip tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojai ar prekyautojai pagal Europos Sąjungos miškų naikinimo reglamentą (EUDR). Jame paaškinamos pagrindinės pareigos, susijusios su išsamiu patikrinimu, atsekamumu ir dokumentavimu. Dokumento tikslas – padėti MVĮ prekyautojams ir veiklos vykdytojams suprasti ir taikyti proporcingas priemones, skirtas užtikrinti atitiktį kakavos ir kavos tiekimo grandinėse.

1 Tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojai ir prekyautojai

Pagal 2025 m. iš dalies pakeisto Reglamento (ES) Nr. 2023/1115 4 ir 5 straipsnius pagrindinės pareigos apibrėžiamos taip:

- **Veiklos vykdytojas:** bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kuris vykdydamas komercinę veiklą pateikia atitinkamus produktus į ES rinką arba juos eksportuoja (EUDR 4 straipsnis).
- **Prekyautojai ir tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojai:** prekyautojas arba tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojas – tai bet kuris ekonominės veiklos subjektas, kuris parduoda arba pateikia produktus, jau esančius ES rinkoje, tačiau pats jų pirmasis į ją nepateikė. Tradiciškai prekyautojams buvo taikomi lengvesni reikalavimai nei veiklos vykdytojams, tačiau jie vis tiek privalo užtikrinti atsekamumą ir atitiktį reglamentui (EUDR 5 straipsnis).

Pagrindinė išsamaus patikrinimo prievolė lieka veiklos vykdytojui, pirmą kartą pateikiančiam produktą į ES rinką, taip sumažinant dubliuojančius atitikties reikalavimus tolesnės grandies subjektams. Reglamente atskiriamos pirmojo veiklos vykdytojo ir tolesnės grandies subjektų pareigos.

2 Pirmasis tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojas / prekyautojas

Kai tolesnės grandies subjektas pirmą kartą gauna produktus, kurie jau yra pateikti ES rinkoje, jis tampa pirmuoju tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytoju arba prekyautoju tiems produktams. Pagrindinės užduotys yra šios:

→ Įsipareigojimai

- Saugoti DDS nuorodos numerius arba supaprastintus deklaracijos identifikatorius, kuriuos pateikė ankstesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojas (EUDR 5 straipsnio 3 dalis).
- Saugoti tiekėjo ir kliento informaciją atsekamumui užtikrinti.
- Visus dokumentus saugoti ne trumpiau kaip 5 metus (šio archyvo išlaikymas yra itin svarbus, jei kompetentingos institucijos per patikras paprašytų pateikti įrodymus) (EUDR 5 straipsnio 4 dalis).
- Užtikrinti veiklos aiškumą, nurodant, kuris ankstesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojas pateikė pirminę DDS (EUDR 5 straipsnio 3 dalis).

→ Reagavimas į naują informaciją apie riziką

- Jeigu patikima informacija rodo, kad produktai gali neatitikti reikalavimų (pvz., pavėluoti geografinės vietos duomenys, nauji miškų naikinimo įrodymai), tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojai privalo apie tai pranešti kompetentingai institucijai ir savo prekybos partneriams (EUDR 5 straipsnio 6 dalis).

3

Dar tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojas / prekiautojas

Dar tolesni tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojai paprastai neatlieka naujo pilno išsamaus patikrinimo proceso, kai produktui jau buvo taikytas išsamus patikrinimas ankstesnėje tiekimo grandinės grandyje, tačiau jie vis tiek privalo:

→ Saugoti tiekėjų ir klientų duomenis:

dar tolesni tiekimo grandinės grandies subjektai privalo turėti tikslus duomenis, kuriuose nurodomi ankstesnės tiekimo grandinės grandies tiekėjai ir tolesnės tiekimo grandinės grandies klientai (EUDR 5 straipsnio 3 dalis).

→ Pasitikėti išsamiu patikrinimu:

dar tolesnės tiekimo grandinės grandies subjektai nerenka DDS ir neteikia naujų deklaracijų.

4

HS kodo pasikeitimo pasekmės

HS kodo pakeitimų paaiškinimas

HS (suderintosios sistemos) kodai klasifikuoja produktus muitinės ir prekybos sistemose. EUDR taikymo sričiai priskiriami produktai nustatomi pagal konkrečius HS kodus, nurodytus reglamento I priede. Kiekviena atitinkama biržos prekė ir produkto variantas turi susijusius HS kodus.

HS kodo pasikeitimo pasekmės

Jei atitinkamas produktas perdirbimo metu pakeičia HS kodą (pvz., žali kakavos produktai → šokoladas su nauju HS kodu), tai gali turėti įtakos tam, ar jis laikomas atitinkamu produktu pagal EUDR:

- Tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojai turi nustatyti, ar peržiūrėtas HS kodas vis dar patenka į taikymo sritį
- Jeigu produktas pakeičia HS kodą dėl to, kad jis buvo transformuotas į sąrašė nurodytą produktą, naujos išsamaus patikrinimo deklaracijos (DDS) pateikti nereikia, jei įvestinės žaliavos jau yra padengtos DDS arba supaprastinta deklaracija.
- Užfiksuokite transformaciją ir užtikrinkite atsekamumą bei nuorodas net ir tuo atveju, jei HS kodai keičiasi apdorojimo metu.

Kava – HS kodo pakeitimai

biržos prekių taikymo sritis pagal EUDR: kava apima:

- **HS 0901:** Kava, skrudinta / neskrudinta, lukštai ir odelės.
- **Kadangi taikomas tik vienas HS kodas, HS kodo pasikeitimas dažniausiai neturi reikšmės.**
- Pirmieji tolesnės tiekimo grandinės grandies kavos perdirbėjai turi tik nurodyti esamą DDS.

Kakava – konkrečios pareigos

biržos prekių taikymo sritis pagal EUDR: kakava ir kakavos produktai:

- **HS 1801–1806:** pupelės, sviestas, milteliai, šokoladas
- **Tolesnės tiekimo grandinės grandies kakavos perdirbėjai neprivalo teikti išsamios DDS deklaracijos, jei kakavos žaliavos jau yra įtrauktos į ankstesnio etapo DDS deklaraciją arba supaprastintą deklaraciją.**
- Pirmieji tolesnės tiekimo grandinės grandies kakavos perdirbėjai turi tik nurodyti esamą DDS.

Svarbiausios išvados

Tik pirmasis veiklos vykdytojas pateikia produktą ES rinkai ir DDS; tolesnės tiekimo grandinės grandies subjektai remiasi šiuo pareiškimu.

Tolesnės tiekimo grandinės grandies veiklos vykdytojai ir prekiautojai saugo įrašus – DDS nuorodas, tiekėjų ir klientų duomenis – ir privalo greitai reaguoti į naują informaciją apie riziką.

HS kodo pakeitimai reikalauja kruopštaus klasifikavimo, kad būtų išlaikyta atitiktis reikalavimams perdirbant produktus.

Kavos ir kakavos atveju taikomi specifiniai reikalavimai, tačiau bendra atsekamumo ir dokumentų saugojimo logika yra ta pati.

EUDR parengtis su „Fairtrade“

eudrsupport@fairtrade.fi

Ar tai jums naudinga?
Praneškite mums!

